

AMÉLIE NOTHOMB

LUCHT
SCHEPEN

ROMAN

Ook verschenen van Amélie Nothomb bij

Xander Uitgevers

De misdaad van graaf Neville (2016)

Riket met de kuif (2017)

Het doorboorde hart (2018)

Wie liefheeft wint (2019)

Dorst (2020)

Amélie Nothomb

Luchtschepen

Vertaald door Marijke Arijs

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV
www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *Les aérostats*
Oorspronkelijke uitgever: Éditions Albin Michel
Vertaling: Marijke Arijs
Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: Imageselect
Auteursfoto: Jean-Baptiste Mondino
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

Copyright © 2020 Éditions Albin Michel
Copyright © 2021 voor de Nederlandse taal:
Xander Uitgevers BV, Haarlem

Eerste druk 2021

ISBN 978 94 0161 391 0 | NUR 302

Deze vertaling kwam tot stand met een projectbeurs
van Literatuur Vlaanderen.

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren. Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen, dan kunt u contact opnemen met de uitgever. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Aurianne

Ik wist nog niet dat Donate een van die mensen was die zich voortdurend aangevallen voelen. Telkens als ik de wind van voren kreeg, kon ik wel door de grond zakken.

‘Je kunt een badkamer niet in die staat achterlaten,’ zei ze.

‘Sorry, wat heb ik verkeerd gedaan?’

‘Ik heb alles gelaten zoals het was. Ik wil dat je het zelf ziet.’

Ik ging kijken. Geen plas water op de vloer, geen haren in het afvoerputje.

‘Ik snap niet wat je bedoelt.’

Zuchtend kwam ze bij me staan.

‘Je hebt het douchegordijn opengelaten. Hoe kan het op die manier nou drogen?’

‘Juist ja.’

‘En je hebt verzuimd de dop op de shampoo-flacon te doen.’

‘Maar dat is mijn eigen shampoo!’

‘Nou en?’

Ik deed de dop op de shampoo, want het woord ‘flacon’ gebruikte ik niet. Ik wist duidelijk niet hoe het hoorde.

Donate zou het me wel leren. Ik was pas negentien. Zij was tweeëntwintig. Op die leeftijd lijkt zo’n verschil nog belangrijk.

Gaandeweg kwam ik erachter dat ze met de meeste mensen op die manier omging. Aan de telefoon hoorde ik haar vaak snauwen: ‘Vind je het normaal om zo’n toon tegen me aan te slaan?’

Of: ‘Ik pik het niet om zo behandeld te worden.’

Daarop hing ze op. Ik vroeg haar wat er scheelde.

‘Met welk recht luister jij mijn telefoongesprekken af?’

‘Ik luisterde niet, ik ving het gewoon op.’

De eerste keer dat ik de wasmachine had gebruikt, was ze in alle staten.

‘Ange!’ riep ze.

Ik kwam aangerend, op het ergste voorbereid.

‘Wat moet dit voorstellen?’ vroeg ze, wijzend naar de was die ik her en der had opgehangen.

‘Ik heb een wasje gedraaid.’

‘We zijn hier niet in Napels. Hang je wasgoed ergens anders te drogen.’

‘Waar dan? We hebben geen droogrek.’

‘Nou en? Ik hang mijn spullen toch ook niet zomaar ergens op?’

‘Je hebt er het recht toe.’

‘Daar gaat het niet om. Komaan, het hoort gewoon niet. En dit is mijn huis, weet je nog?’

‘We delen de huur, toch?’

‘Zo, dus jij denkt dat je mag doen wat je wilt, gewoon omdat je huur betaalt?’

‘Serieus, waar moet ik mijn natte was dan laten?’

‘Er is een wasserette op de hoek. Daar hebben ze droogrekken.’

Ik hield het me voor gezegd, vastbesloten haar wasmachine nooit meer te gebruiken.

Het duurde niet lang voor ze weer door het lint ging.

‘Kun je me uitleggen waarom je mijn courgettes hebt verplaatst?’

‘Ik heb je courgettes niet verplaatst.’

‘Niet jokken!’

Ik barstte in lachen uit.

‘Er valt niks te lachen. Kijk eens hier.’

Ze wees naar de courgettes, links van mijn broccoli in de koelkast.

‘Juist,’ zei ik. ‘Ik heb ze vast verplaatst om een plekje vrij te maken voor mijn broccoli.’

‘Zie je wel!’ riep ze triomfantelijk uit.

‘Ik moest mijn broccoli toch ergens kwijt?’

‘Niet in mijn groentela!’

‘Er is geen andere.’

‘De groentela is van mij. Daar mag je niet aankomen.’

‘Waarom niet?’ vroeg ik onnozel.

‘Het hoort niet.’

Daar moest ik zo hard om lachen dat ik me terugtrok in mijn kamer, zodat ze het niet zou zien. Dat neemt niet weg dat ze gelijk had: er viel niets te lachen. Donate was strontvervelend, maar ik had geen keuze: die gedeelde flat was verreweg het voordeligste wat ik had kunnen vinden. Mijn ouders woonden zo ver van Brussel dat ik niet dagelijks op en neer kon reizen.

Het jaar daarvoor had ik een kamer gehuurd in het gebouw op de campus voor toekomstige filologen. Voor geen goud wilde ik terug naar dat hok dat ik deelde met een weerzinwekkende hufter en dat zelfs in zijn afwezigheid op elk uur van de dag en de nacht zo rumoerig was dat ik er nooit had kunnen slapen of studeren, wat behoorlijk vervelend is

voor een student. Joost mag weten hoe ik het voor elkaar had gekregen om te slagen voor mijn eerste jaar, maar ik was niet van plan om in de toekomst nog zo'n risico te nemen.

Bij Donate had ik een kamer voor mezelf. Niets is zo belangrijk, Virginia Woolf had groot gelijk. Hoewel het niet veel soeps was, was het een luxe en dat hielp me de pesterijen van Donate te verdragen. Zij kwam er nooit, niet zozeer uit respect voor mijn privacy als wel uit afkeer. In de ogen van Donate was ik de belichaming van 'de jeugd': als ze het over mij had, kreeg ik het gevoel dat ik een hooligan was. Ik hoefde maar een van haar spullen aan te raken en ze gooide ze in de wasmand of de vuilnisbak.

Aan de universiteit was ik geen populair persoon. Mijn medestudenten waren zich niet eens van mijn bestaan bewust. Soms raapte ik mijn moed bijeen om het woord te richten tot een jongen of een meisje die me wel aardig leken: ik kreeg nauwelijks antwoord.

Gelukkig was ik gebeten door de filologie. Ik vond het niet erg om het grootste deel van mijn tijd door te brengen met lezen en studeren. Maar op sommige avonden voelde ik me eenzaam. Dan ging ik de stad in en zwierf door de straten van Brussel. De drukte van de stad maakte me dronken. De straatnamen spraken tot mijn verbeelding: Wolvengracht, Kolenmarkt, Haringstraat.

Vaak kwam ik in een bioscoopzaal terecht en keek ik naar een willekeurige film. Na afloop liep ik naar huis. Daar deed ik ongeveer een uur over. Ik hield van die avonden, ze roken naar avontuur.

Als ik thuiskwam, moest ik heel zachtjes doen, want Donate werd wakker van het minste gerucht. Ik had strikte instructies: de deuren sluiten met de grootst mogelijke voorzichtigheid en niet koken, de wc doortrekken of douchen na negen uur 's avonds. Zelfs al volgde ik die nauwgezet op, toch kreeg ik geregeld op mijn kop.

Tobde ze met haar gezondheid? Ik had geen idee. Ze beweerde dat ze meer slaap nodig had dan de meeste mensen. De lijst met haar allergieën werd met de dag langer. Ze studeerde diëtetiek en leverde kritiek op mijn eetgewoonten met zinnen als: ‘Brood en chocolade? Dan moet je er niet raar van opkijken als je ziek wordt.’

‘Ik ben kernegezond.’

‘Dat denk je maar. Wacht maar tot je zo oud bent als ik.’

‘Je bent tweeëntwintig, geen tachtig.’

‘Wat probeer je nou te insinueren? Hoe durf je zo tegen me te praten?’

Ik trok me terug in mijn kamer. Meer dan een schuiloord was het een plaats van onbeperkte mogelijkheden. Het vertrek keek uit op de plek waar de boulevard afboog: ik hoorde de trams door de bocht scheuren met een geknars dat ik onweerstaanbaar vond. Liggend op bed stelde ik me voor dat ik een tram was, niet om me te identificeren met A

Streetcar Named Desire, maar om onkundig te zijn van mijn bestemming. Ik vond het prettig niet te weten waar ik heen ging.

Donate had een vriendje dat ik nog nooit gezien had. Als ze over hem praatte, kreeg haar blik iets hartstochtelijks. Ze schreef hem zoveel deugden toe dat ik niet kon nalaten te vragen of hij wel echt bestond.

‘Je bedoelt dat ik het verzin?’

‘Waar is hij dan, die Ludo van jou?’

‘Zou je er iets van krijgen om Ludovic te zeggen? Ik heb een hekel aan die familiariteiten.’

‘Waarom hebben we hem hier nog nooit te zien gekregen?’

‘Spreek voor jezelf. Ik zie hem vaak.’

‘Wanneer dan?’

‘Tijdens college.’

‘Studeert hij ook diëtetiek?’

‘Geen diëtetiek, maar biochemie.’

‘Als je het over je studie hebt, gaat het altijd over dingen die met eten te maken hebben.’

‘Het is ingewikkelder dan dat. Afijn, Ludovic is een buitengewoon discrete jongen. Hij behandelt me met het grootste respect.’

Daaruit besloot ik dat ze niet met elkaar naar bed gingen. Ik kon me moeilijk voorstellen dat Donate er een seksleven op na hield. Ze bracht het onderwerp nooit ter sprake. Maar alleen al uit de manier waarop ze me verbood wie dan ook op mijn kamer uit te nodigen, kon je afleiden hoe geremd ze was.

Ik benijdde haar om Ludovic, ook al behoorde hij waarschijnlijk tot het rijk der fictie. Ik had het leuk gevonden als er iemand in mijn leven was. Het jaar ervoor had ik alleen vage vriendjes gehad. Niets bijzonders, maar

toch verlangde ik ernaar terug, omdat ik zo eenzaam was.

Omdat ik krap bij kas zat, plaatste ik een advertentie voor bijlessen Franse taal en literatuur voor adolescenten.

‘Ange, telefoon voor jou!’ riep Donate.

Aan de andere kant van de lijn hoorde ik een mannenstem: ‘Mademoiselle Daulnoy? Ik heb uw advertentie gelezen. Mijn zoon van zestien heeft dyslexie. Kunt u zich over hem ontfermen?’

Ik noteerde zijn adres. Hij vroeg me de volgende middag langs te komen.